

Vilka problem har vi med skadedjur på
våra golfbanor och vad gör vi åt
problemen?

Sammanfattning

I mitt arbete har jag skrivit om några olika djur som vi har eller kan få problem med på våra golfbanor. De djur jag ska skriva om är harkrank, kanadagås och sork .

Jag har kollat på vilka olika metoder man kan göra för att minska skadorna.

Arbetet är till största delen baserat på egna erfarenheter, då det har varit svårt att få fram information som är specifik för golfbaneskötsel.

Men tycker att jag har fått fram en bild på hur man på ett bra sätt kan minska skadorna.

Innehållsförteckning

- 2. Sammanfattning
- 3. Innehållsförteckning
- 4. Förord
- 5. Kärrharkrank
- 8. Kanadagås
- 10. Åkersork

Förord

I kursen HGU ingår det att man ska göra ett specialarbete som ska handla om någonting inom golf. Jag har jakt och natur som ett fritidsintresse och där igenom fick jag idén om att göra ett arbete om skadedjur.

Och jag ska svara på dessa frågeställningar:

Vilka skadedjur har vi på golfbanan? Vad ska vi göra för att förhindra skadorna?

Vilka lagar och regler måste vi ta hänsyn till när vi bekämpar skadedjur?

Mitt mål med arbetet är att jag ska försöka finna svar på hur jag ska göra för att det ska bli så lite skador som möjligt på min bana.

Kärrharkrank (Tipula padulosa)

Är en av ca 125 arter i familjen Storharkrankar som hittats i Sverige och den är med sin kroppslängd på upp till 25mm en av de större harkrankar i Sverige. Den är gråbeige med mörkare längsgående streck på ovansidan av den grå mellan kroppen, och har lätt rökfärgade vingar med en beige bakkropp som åtminstone hos honan är tonad i rostbrunt.

I slutet av juli kläcks de första harkrankarna och flygningen fortsätter till mitten av september, och förekommer allmänt upp till norrbottnen.

Äggläggningsen sker på så sätt att honan sticker ner äggen i jorden, i fuktigt gräs eller annan kort vegetation. En hona lägger 3-4000 ägg. Kläckningen sker oftast i september månad och de små larverna börjar äta.

Bild på hur betskador av harkrank

bild på harkranks larv

Symtomen:

Larver som överlever höst och vinter, får ett enormt matbehov när värmen och våren kommer och gnager fortfarande huvudsakligen på underjordiska växtdelar. I varma perioder, dvs. när jordtemperaturen är över 4 grader och lufttemperaturen är över 10 grader, kan de kravla upp på jordytan och angripa de ovanjordiska växtdelarna.

Det är speciellt larven som gör skada. Ett angrepp av harkrankslarven känns igen på att plantorna vissnar ner eller inte gro. Ett angrepp från larven kan bli ungefär lika stort som en fem-krona. Om man undersöker de underjordiska växtdelarna, kan man se skadade rötter och finna larverna. På våren kan det vid starka angrepp kan man också se att dom gnager på bladen.

Bild på när en harkrank har lämnat puppan

Bild på när harkranken lämnar puppan

Bekämpning:

Det finns olika preparat som man kan använda och som är godkänt för golfen och ett är biologiskt och heter Vectobac det ska användas i slutet av september/starten av oktober dosering är 4L/ha, det ska även vattnas ned efteråt. Har tyvärr inte sprutat med det själv än, men pratat med andra klubbar som behandlat med medlet. Dom säger att medlet fungerar bra.

Det enda som inte är så kul är kanske priset som är ca 630kr/L men det kan det ju vara värt om man slipper skador,

Järn tror jag också har en viss effekt på harkranken som gör att den inte trivs så bra, men det blir ingen fullgod effekt. Jag har sprutat ganska mycket järn under hösten och tycker att de har minskat ganska mycket.

Vet ej hur harkranken trivs i olika markförhållanden t ex, olika ph-värden, men skulle tro att de trivs bättre i en green som har lägre ph-värde,

Det kan jag bara tro genom egna erfarenheter då jag märkt att jag fått mera harkrank i mina greener och även ett lägre ph-värde. Det verkar inte ha någon större betydelse om man har jord eller sanduppbyggda greener de förekommer i båda typerna.

Men däremot så verkar det ha betydelse i vilket läge greenen ligger. Jag har tre greener som det är betydligt mycket mer harkrank på än de andra greenerna. De ligger i söder läge och får mycket sol och blir varmare fortare på våren än de andra greenerna.

Kanadagås (Branta Canadensis)

Kanadagäss vid damm kanten.

Kanadagåsen är den största gåsen i Europa med en längd på mellan 90 till 105 centimeter, och ett vingspann mellan 1,6 och 1,8 meter. Huvud och hals är svart med en vit fläck på strupen. Näbben och fötterna är gråsvarta. Bröstit är ljust. Buken och kroppssidorna är beigebruna med tydliga tvärband. Vingovansidan och ryggen mörkare gråbrun. Under- och övergump vit och stjärten svartgrå.

Skador:

Födan består av gräs och andra växter samt deras rötter. Kanadagåsen föredrar platser där gräset har en låg höjd. Kanadagåsen anses i många av de områden där den är introducerad vara ett skadedjur. Bland annat för att den äter upp växter och lämnar stora mängder spillning efter sig. Och ett specifikt problem för golfen är att gässen går in på greenerna och river upp stora och djupa hål (ungefär som snusdosor).

Förebyggande av skador:

För att förebygga skador på gröda eller där sanitär olägenhet förekommer får skydds jakt bedrivnas året om.

Om det gäller skydds jakt i tätbebyggelse ska berörd kommun kontaktas och skydds jakten får då uteslutande utföras av kommunens utsedda jägare eller den som har tillstånd att bedriva skydds jakt i tätbebyggda områden.

I mitt fall är det så att en del av banan ligger på ett stadsplanerat område.

Ska man ringa efter kommunal jägaren tar det oftast för lång tid för han att komma ut och hjälpa till. Eftersom jag själv är jägare så har jag fått tillstånd från polisen att utföra skydds jakten själv.

Då slipper vi vara ute på dagarna och skjuta gäss när golfarna är ute och spelar.

Och sen går det att sköta jakten på ett smidigare sett när man får ta hand om det själv.

Har man inte tillgång till vapen själv kan man ta kontakt med ett jaktlag som jagar på markerna runt banan dom ställer säkert upp och hjälper till.

Hur blir man av med gässen?

Det är inte så lätt att jaga för gässen för de känner igen mig efter första gången jag har skjutit på dem. Man får använda lite special knep, som att ha bössan i en golfbag, för då tror gässen att det är en golfare som kommer gående. Vissa jägare som jag pratat med säger att man ska visa upp den gås man skjutit för resterande flock för att på så vis tala om att det är farligt att vara här. Man kan även lägga den skjutna gåsen vid dammkanten för att visa att det är farligt att

vara här. Det kanske inte är så lämpligt alla gånger, för en del golfare kan ta illa upp om de ser döda fåglar som ligger vid dammkanterna.

Skyddsjakt är det bästa sättet att bli av med gässen, men det finns andra alternativ som t ex, spänna upp en tråd eller vajer runt dammar så att man hindrar gässen från att kunna gå upp och ner i dammarna. Det alternativet är inte så praktiskt då det medför en del extra arbete med röjsnöre för att hålla snyggt vid damm kanterna. Jag inte att det passar in så bra på en golfbana.

Sork

Åkersork

Det finns sex vanliga sorkarter, men en som vi har störst problem med, Åkersork (*Microtus agrestis*).

Åkersorken undviker helst öppna ytor men trivs bättre i diken och tät gräsvegetation. Under vintern håller den till under snön där den gör tunnlar, som syns väldigt tydligt när snön tinar bort. Temperaturen under snön är oftast ett par plusgrader och det gör att sorken kan leva där oberoende av klimatet ovanför. Boet läggs väl skyddat och gömt i hög gräsvegetation (vår högruff) och honan kan föda tre till fyra kullar med upp till sex ungar per kull vilket gör att sorken ökar fort i antal. Vilket medför stora skador på våran bana.

Skador:

Ett problem som sorken medför är att deras gångar skapar en väldigt ojämn mark, som i sin tur medför att det blir svårt att spela golf ifrån. Det blir även svårt att köra med maskinerna utan att skada sig själv eller maskinerna.

En annan skada som jag märkt är att en del dräneringsrör kan bli igensatta. Sorken ringbarkar även träd och buskar ovan markytan.

Den skada som är mest allvarlig enligt mig är att sorken väldigt gärna tuggar i sig av signalkabeln som styr bevattningen. Detta har hänt mig vid ett flertal tillfällen. Och detta medför att det blir kortslutning i systemet. En felsökning kan bli väldigt omständlig för att det är inte alltid så lätt att veta var på kabeln som sorken har gnagt. Och när man väl har hittat kortslutningen så måste man skarva kabeln och vi vill ju ha så lite skarvar som möjligt på den.

Vad gör vi åt problemen?

Bekämpningen av sork är oftast svår, men genom att göra vissa åtgärder så kan man försöka hindra att de får fäste. T.ex. hålla rent runt trädets stam, skydda träd genom ståltrådsmanchett. För att inte få skador på bevattningsanläggningen så är det bäst att ha kabelbrunnar uppklippta

Så här ska det inte se ut runt en kabelbrunn!

Så här ska det se ut!

Betade slagfällor kan också användas. Dessa ställs emot ingångarna med en träbit eller något liknande så att den står mörkt men gångarna ska om möjligt förbli öppna.